

Posamezna ...

Naročnina listu: Celo leto 60 din., pol leta 30 din., četrt leta 16 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 120 din. Inserati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Telefon interurban št. 113.

Ljubljana.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poština plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Neroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo.

Nezaprite reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban št. 113.

115. štev.

Maribor, dne 10. oktobra 1928.

Letnik XV.

Proti previsokim taksam in pristojbinam.

(Govoril v narodni skupščini dne 5. oktobra 1928 posl. Pušenjak.)

Izenačenje zakonodaje je v naši državi stalno na dnevnem redu, a se v nobenem slučaju popolnoma in pravično ne izvede. Pri tem izenačenju se ne vpoštevajo ne razne stanovske in gospodarske razmere, se ne vpoštevajo različne socialne potrebe in socialne razmere in ne različne stopnje kulture. Kljub stalnemu zagotavljanju, da se hoče vse izenačiti, se vedno znova prizadevajo nove krivice prečanskim krajem. Mi moramo vsako le količkaj, mogočo priliko uporabiti, da glasno in jasno protestiramo proti krivicam, proti zapostavljanju, osebno pa proti omalovaževanju naših zahtev. Opozoriti moram sedaj na najnovejše slučaje, ki so se v zadnjem času pripetili. Južna železnica se je brez stvarnih razlogov sprejela v državno upravo. S tem so se naši državi naložila nova težka bremena. Pri tej priliki se je zgodilo to, česar smo bili že vajeni v raznih drugih slučajih, da se je kot generalni ravnatelj imenoval Srb, čeprav imamo v ravnateljstvu južne železnice sposobne uradnike slovenske narodnosti, ki so opravljali svojo službo v popolno zadovoljnost ravnateljstva južne železnice in ki uživajo svetovni sloves. Pa to še ni bilo dovolj. Poleg tega generalnega ravnatelja so se ustanovile še razne sinekure in so se imenovali za ta mesta ljudje, ki prav malo razumejo o železniških vprašanjih, katerim so se podelila kot pripadnikom gotove stranke dobro plačana mesta. Bojimo se, če se bo tako naprej postopalo, da bo južna železnica, ki je do sedaj ne samo izhajala, ampak je izkazovala še lepe prebitke, postala pasivna, kakor so pasivne državne železnice in da bo naša država morala tudi za južno železnico doplačevati lepe milijone, kakor jih mora žalibog že stalno plačevati za pasivne državne železnice.

V Mariboru obstoje že dolgo vrsto let delavnice južne železnice. G. železniški minister je takoj, ko je prevzel južno železnico v državno upravo, nastavil nekoga novega direktorja Srbijanca. Za katerega je trdil, da je on samo pomočnik tamošnjega dolgoletnega ravnatelja južne železnice. Mi dobro vemo, da vsi pomočniki ne prevzamejo nobene odgovornosti, da pa se vmešavajo v posle in otežujejo poslovanje in da niso nič drugega nego ovira za dobro poslovanje državnih naprav. Mi Slovenci se čudimo, da se proti nam tako postopa, kajti mi vidimo v tem postopanju neko nezaupanje, ki pomeni za nas razžalitev. Mi nismo dali nikdar povoda za to, da moramo imeti nad seboj kake jerebe, ker si znamo svoje stvari sami dobro urediti. Čudimo se temu tembolj, ker se našim slovenskim uradnikom ne da prilike, da vršijo kako kontrolo v Srbiji, Črnigori ali drugod, kjer uradniki vršijo brez takih jerebov svoje posle.

Kakor v preteklih letih, se tudi sedaj naša vlada brani izenačiti direktne davke. Ona hoče pokriti nove izdatke, katere je narodna skupščina odobrila, potom indirektnih novih davkov, povišanja monopolov ter v obliki povišanih taks in pristojbin.

Takse mesto izenačenja davkov.

O taksah in pristojbinah nam je g. finančni minister predložil že dne 11. julija t. l. zakon, o katerem pa šele sedaj razpravljamo. S tem zakonom se bodo takse, ki so se že z začasnim zakonom od dne 27. junija 1921 uvedle v prečanskih krajih in ki so se lansko leto povišale za 50—100%, zopet znatno povišale.

G. minister pravi v svojem uvodu, da smo imeli po prevratu v naši državi pet različnih pristojbinskih zakonov in sicer poseben pristojbinski zakon za Srbijo, poseben za Črnogoro, poseben za Bosno, poseben za Vojvodino in Hrvaško ter poseben za Slovenijo in Dalmacijo. Potreba državne administracije kakor tudi potreba enakomerne razdelitve bremen zahteva izenačenje teh zakonov v skladu s spreminjenimi gospodarskimi razmerami. G. finančni minister pravi, da enotnega zakona se ne more izdati, ker taksi zakon obsega samo predpise o pobiranju taks, vse drugo je pa regulirano in urejeno z drugimi sankcioniranimi zakoni. Mi moramo najprej izenačiti druge zakone, kakor državljanjski zakon, trgovski zakon, procesni zakon itd. in še le potem bo mogoče izenačiti splošne principe taksnega za kona.

Ko se je leta 1921 prvič poskušalo izenačiti takse v raznih pokrajinah, se je po naziranju finančnega ministrstva izkazalo, da se da še znaten del teh taks izenačiti in spraviti v sklad z gospodarskimi in finančnimi potrebami ter zmožnostmi v raznih pokrajinah.

Ti argumenti finančnega ministrstva ne drže, kakor so to ponovno povdariši strokovnjaki v prečanskih krajih, ki že dolgo vrsto let delujejo v pristojbinskih zadevah. Naši strokovni krogi, ki so se opetovano in zelo podrobno bavili s tem vprašanjem, pred vsem pa notarska zbornica v Ljubljani, ki je poslala obširno spomenico, v kateri je navedla nešteto raznih primerov,

ki so povzročili mnogo nejasnosti, so glede novega taksnega zakona izrekli naravnost uničujočo kritiko.

Ureditev taks in pristojbin je za naše poslovne kroge zelo dalekosežnega pomena. Ti poslovni krogi imajo največ stika z administrativnimi uradi, carinarnicami in drugimi oblastmi, za poslovanje katerih so vpeljane zelo občutne takse. G. finančni minister namerava tudi sedaj kakor lani in predlanskem znatno povišati nove takse in sicer s tem, da upelje nove takse v prečanskih pokrajinah, v drugi vrsti pa hoče povišati že upeljana takse. G. finančni minister nam je poleg še veljavnega avstrijskega pristojbinskega zakona vrnil še srbski taksi zakon, ki pa nosi vse znake primitivnosti državne uprave.

G. finančni minister se izgovarja s tem, da povečane takse še vedno niso previsoke z ozirom na velik padec naše valute in še vedno ne odgovarjajo mirodobi pariteti. To naziranje je menda finančnega ministra dovelo do tega, da hoče povišati takse do predvojnne vrednosti. To povišanje taks bi končno mogli odobriti, če bi se tudi cene kmetijskih pridelkov zvišale na predvojno vrednost in če bi državni nameščenci dobivali plače, ki bi odgovarjale predvojni vrednosti. Od povečanja taks pričakuje g. finančni minister 100.000.000 D novih dohodkov. Ker so pa takse povečane za približno 100%, vemo, da bodo dohodki iz povišanih taks mnogo večji in da se nas bo s tem novim zakonom na novo obdavčilo za dobre pol milijarde dinarjev.

Predloženi zakonski načrt o taksah in pristojbinah nam daje klasično primero izenačenja zakonodaje v naši državi. Predloženim načrtom zakona se je skoraj celi srbski zakon od 30. marca 1911 razširil na vse pokrajine naše države in sicer deloma neizpremenjen, deloma pa z raznimi izpremembami in dopolnili.

Potrebno je, da si najprej vsaj v glavnih potezah predočimo vpliv tega srbskega zakona na že obstoječo zakonodajo v Sloveniji, da si predočimo hibe tega zakona, kakor tudi da v splošnem osvetljimo predložene izpremembe in dopolnila.

Nejasnost pristojbinskega postopanja.

Nepopolna in nepregledna koncepcija novega zakona je vzrok, da je nastala pri nas v Sloveniji v pristojbinskem postopanju neka nestalnost, labilnost in nejasnost. Določba, da se nekatere tarifne postavke srbskega zakona brez obzira na že obstoječe predpise razširijo, je ponesrečena, ker je presplošna, ker nimajo upravne oblasti trdne opore za redno in vestno uradno postopanje.

Pristojbinski zakoni v posameznih pokrajinah tvorijo organske celote, katere je nemogoče s tem zakonom nadomestiti in spreminiti, ker sicer nastane popolen kaos. Pristojbinski zakoni se nanašajo na vse poslovanje državnih in samoupravnih oblasti, na vse poslovanje sodne uprave, na vsa pravna opravila in na vso imovino zasebnikov ter prešinjajo vse socialno življenje.

Nekaj čudnega je, da so se tudi s pravilnikom tega zakona izpremenile še veljavne določbe prejšnjih zakonov in uvedle kazenske določbe po srbskem zakonu, ki niso bile nikdar razglašene. Sedaj si nismo na jasnem, kateri predpisi so v veljavi. Nastane dvom, ali veljajo še predpisi glede taksnih oprostitev, glede taksnih ugodnosti in taksnih olajšav.

Velika pogreška taksnega zakona je, da se naše razmere nič ne vpoštevajo, temveč da se jemljejo v obzir le razmere predvojnne Srbije, da se ne vpoštevata različen upravni ustroj v posameznih pokrajinah in da se uvaja primitivno postopanje, ki je zastopovalo za predvojno Srbijo, kjer je bil ves drugi upravni ustroj nego v drugih pokrajinah.

Zelo pomanjkljiva je določba o kompetenci prve in druge instance. V mnogih slučajih je prva in zadnja instance generalna direkcija posrednjih davkov. S tem se samo po nepotrebnem zavleče rešitev raznih navadnih administrativnih zadev. Neprimerna je določba, da pripade kaznovanje malomarnih uradnikov finančnemu ministru. Tej določbi nasprotujejo še veljavni disciplinski predpisi. Ako stopi ta določba v veljavo, je izključena vsaka pritožba glede kaznovanja uradnikov. V bodoče je nemogoče enotno kazensko postopanje. Poprej so izrekala kazni finančna okrajna ravnateljstva ali dohodarstvena sodišča. Po novem zakonskem načrtu pa so pristojna izrekati kazni redna sodišča, trgovska sodišča, davčni uradi in nazadnje vse oblasti. Davčni uradi niso imeli do sedaj nič opraviti s kazenskim postopanjem, ampak samo s pobiranjem davkov in pristojbin. Ako hočemo imeti evidenco taksnih in pristojbinskih prestopkov, je potrebno, da ostane samo enotno kazensko postopanje, ne pa tako različno, kakor se uvaja po novem zakonu. Ta evidenca je potrebna posebno v statistične in evidenčne svrhe, osebno radi ugotovitve ponavljanja.

Novi zakon ne vpoštevata olajševalnih in obtežilnih okolnosti. Ne vpoštevata povzročiteljstva, ne vpoštevata sokrivde in soudeležbe in tudi ni nobene določbe, da bi se moglo dati kako jamstvo za kazni in določbe glede vprašanja naknadne odmere taks in pristojbin.

Politični položaj.

Iz skupščine. Vlada je predložila zakonski načrt o narodnem priznanju kralju Petru I. Osvoboditelju in zakonski načrt o priznanju zaslužnim možem za domovino. Oba predloga sta bila kot nujna izročena zakonodajnemu odboru. Kralju Petru se namerava postaviti spomenik v Beogradu, za zaslužne može pa bi se sezidal veličasten Pantheon. V ta namen bi se vsako leto postavila v proračun svota od najmanj 10 milijonov dinarjev. Kot zaslužni može se imenujejo med drugimi: vojvoda Putnik, vojvoda Mišić, bivši predsednik skupščine Andrija Nikolić, bivši ministrski predsednik Stojan Novaković, bivši finančni minister dr. Laza Paču, Mil. Vesnić, Milan Curić itd. — Pri debati o taksah so padla ostra očitavanja na vlado in veliko pozornost je vzbudila tudi izjava nemškega poslanca Moserja, ki je izjavil, da njegov klub ne more glasovati za vladni predlog. Vladi nemška in turška pomoč ni trajno zajamčena in od slučaja do slučaja se sklepajo posebne kupčije.

Stranka «srednje linije.» V nedeljo se je vršil v Zagrebu sestanek pristašev takozvane političke srednje linije. Zborovalci so sklenili osnovati novo stranko, ki bi naj posredovala med centralisti in proticentralistično opozicijo. Na čelu tega pokreta so ljudje, ki imajo za seboj že več strank in precej političnih neuspehov. Najbolj simpatični med njimi so še nekateri sotrudniki «Slobodne Tribune.» Pred sestankom je akcijski odbor razposlal svojim pristašem poziv, v katerem pravi, da se bo nova stranka borila za enotno ureditev države s takimi samoupravami, ki bodo nudile popolno garancijo za stvarno enotnost državljanov in vseh pokrajin. Ta sestanek je bil priprava za kongres nove stranke, ki se bo vršil koncem leta v — Beogradu!

Pogodba z Grčijo je bila podpisana v ponedeljek glede naše svobodne cone v Solunu. Podpisani so bili tudi dodatni zapisniki našega poslanika Balugdžića in grškega zunanjega ministra Aleksandrisa. Balugdžić je imel kratek govor, v katerem je dejal, da bo solunska cone privedla do intimnejšega prijateljstva med obema državama. Aleksandris je odgovoril v sličnem tonu in povdabil, da vidi grška država v naši državi naravnega in iskrenega zaveznika. Svobodna cone obsega 24.000 kv m in je konvencija podpisana za 50 let. Svobodna cone bo pod grško suvereniteto, upravljali jo bodo kot srbsko-hrvatsko-slovensko carinsko oblast naši uradniki, imenovala pa se srbska svobodna cone. Konvencija stopi v veljavo 15 dni po izmenjavi ratifikacije.

Jugoslavija in Bolgarija. Pogajanja med našo in bolgarsko delegacijo za izvršenje neuilske pogodbe so se te dni pričela v Sofiji. Takoj po prvem posvetovanju so zahtevali naši delegati, da Bolgarija povrne škodo, povzročeno z rekvizicijami za časa okupacije. Bolgari so bili pa v prvem času mnenja, da je izplačilo rekvizicij že vsebovano v reparacijah, katere se je obvezala Bolgarija plačati. Radi tega vprašanja je prišlo do prvega nesoglasja med našimi in bolgarskimi delegati, ki se je pa na prihodnjem posvetovanju odstranilo. Predsednik SHS delegacije, profesor Novaković je bolgarskim delegatom predočil, da je v interesu sporazuma, da se posvetovanja čim prej končajo, ter da Bolgarija izplača rekvizicije. Bolgarski delagati so na zadnje na to pristali.

Po svetu.

Volitve v Bolgariji. Sofijski listi javljajo, da se bodo vršile volitve v bolgarski državni zbor dne 18. novembra, občinske volitve pa dne 4. novembra. Vlada je izdala po ministru notranjih zadev Buševu podpisano naredbo, v kateri ukazuje vsem uradom, da naj z največjo pazljivostjo gledajo na to, da se bodo volitve vršile v največjem miru in redu.

Preobratni poskus na Portugalskem. Koncem prošlega tedna so poskušali portugalski konservativci posnemati španske generale ter izvesti državni preobrat, baš v času, ko je predsednik Gomez prevzemal vlado. V Lisaboni je bilo vrženih nekaj bomb, železniški promet se je ustavil in ker so bile zvezne pretrgane, še niso znani končni izidi puča.

Spor med Rusijo in Finsko. Vsled umora dveh članov ruske komisije za razmejitev med Finsko in Rusijo je prišlo do diplomatskega spora med obema državama. Ruska vlada zahteva od finske, da poišče zločince ter jih izroči ruskemu sodišču. Dokler se krivci ne izsledijo in ne kaznujejo, bi pa Finska morala zavistiti znatno svoto zlatih rubljev kot kavcijo. Finska vlada odklanja te zahteve in vsako odgovornost na atentatu z utemeljevanjem, da so zločinci čisto gotovo ruski monarhisti.

Spominajte se Dijaške večerje

Dnevne novice.

Vladno brigo za Slovenijo je poslanec Pušenjak tudi z naslednjim ilustriral: Da se pri nas meri z dvojno mero, je najboljši dokaz postopanje proti našim univerzam. Na vseh naših univerzah se stavbe, ki so se začele graditi, ne dovrše, ker vlada za to nima denarja. Vse naše univerze zahtevajo, da se jim dajo sredstva, da mo rejo izpopolniti svoje institute in seminarije, ustanoviti si biblioteke itd. Te zahteve so upravičene po zakonu, s katerim se so univerze v prečanskih krajih ustanovile, toda žalibog naša vlada teh zahtev prav nič ne upošteva. Karakteristično za naše razmere je dalje to, da je bil za člana komisije za pregled invalidov v Mariboru imenovan sodnik iz Leskovca v Srbiji, da se morajo srbski časopisi sami zgražati nad tem, in pisati, da je to nezaslišano z ozirom na pomanjkanje sodnikov. Dobro vemo, da imamo v Sloveniji gotovo mnogo ljudi, ki bi ta pregled vršili lahko mnogo boljše kakor pa ta sodnik iz Leskovca. Vemo tudi, da bi bilo to v interesu države same z ozirom na velike stroške, da bi se ta komisija lahko sestavila iz ljudi iz bližnjih krajev in ne bi bilo treba klicati članov od tako daleč, kar povzroča velike stroške za potovanja, na drugi strani se pa s tem tudi odtegujejo uradniki za dolgo časa svojemu poslu. Momenti, ki so bili merodajni za to imenovanje, nam niso znani, gotovo je pa, da se to ni zgodilo iz ozirov varčevanja, da se ni zgodilo iz ozirov na službo, kakor tudi ne iz ljubezni proti Slovincem.

Slovenska radikalija med seboj. Pričakovanja, da se bo nekaj prav čudnega izcimilo iz pisane radikalne družbe, so se popolnoma uresničila. Zadnja «Orjuna» prinaša pismo, katero je pisal glavni tajnik radikalne stranke za Slovenijo Emil Stefanovič o velikem županu dr. Lukanu v Beograd na vodstvo radikalne stranke. To pismo slika dr. Lukan kot popolnoma nevrednega vsakega zaupanja v stranki in v upravi. Kako so orjunci prišli do tega pisma, ni znano, gotovo pa je, da je Stefanovič tako pismo pisal. Po objavi pisma so «Jutrane» novosti napadle Stefanoviča in na mestu, kjer je poprej tolikokrat stalo, kaj vse od dela kot glavni tajnik, stoji sedaj, da on sploh glavni tajnik ni bil, ampak samo nastavljenec za agitacijo, ki je pa svoje mesto izrabljal, dokler ga ni kruhodajalec vrgel iz službe. Sedaj so torej «Jutrane» novosti za dr. Lukanu, njim nasproti stoji Stefanovič, ki ima gotovo tudi svojo «grupo», tretjo skupino bodo tvorili kočevski radikali, potem pridejo polradikali okrog «Slov. Naroda» in tako je lahko razumeti, zakaj se odлага ustanovni občni zbor radikalije v Sloveniji.

Preganjanje rudarjev. Celjski in litijski zapori so še vedno polni rudarjev iz vseh revirjev. Ker so zapori v Litiji prenapolnjeni, je bilo več žensk dalje časa zaprtih v temnicah. Oblasiti izvršujejo vse želje in nasvete premogokopne družbe in tako so prišli v zapor vsi rudarski zaupniki, ki še sedaj trpijo v ječi četudi preiskave proti njim ne donesejo nobenega stvarnega in ob težilnega materiala. Vsako in še tako neutemeljeno sumničenje od strani premogokopne družbe zadostuje, da izgubijo rudarji in tudi žene za dolgo časa svobodo. Poslanca Jugoslovanskega kluba Kremžar in Kugovnik sta vložila pri notranjem in pravosodnem ministru pritožbe radi preganjanja delavstva v premogovnikih Trboveljske družbe. Oba ministra sta obljubila, da bosta uvedla vsestransko preiskavo. Ker se bodo parlamentarji seje končale 20. t. m., bo Jugoslovanski klub mesto interpelacije izročil vladi obširno spomenico v tej stvari.

Iz Poljčan nam pišejo: V številki 226 «Tabora» z dne 6. oktobra t. l. se je dopisnik tukajšnje Čitalnice zelo neokusno obregnil ob naše narodno prosvetno društvo «Zvon». Za enkrat, gospodje orjunaši, bomo mi «Zvonarji» pribili samo tole: Gospodje! Ker se vsaj čuje, da mislite Orjuno ustanoviti in ker apelirate na našo narodno zavednost in na čiščenje nemškutarije, denite roko na srce in ker vas poznamo, priznajte, da ste ravno vi, ki imate v svoji sredini nekdanje odbornike-zastavonoše Südmarke, Vi, da bi nam pridigovali o narodnosti?! Prepričani smo, da ste toliko resni, da veste, da se ne gremo mance! — Glede prireditve, da jih ne morete organizirati na lastno roko, smo prepričani, da, če bi bilo društvo priljubljeno, saj rojenih in zavednih Poljčanov-Slovincem je itak ogromna večina, bi že nekaj spravili skupaj! Če pa tožite, da ne gre, je to le dokaz lastne nemoči. Da bi pa ljudje imeli kake posebne simpatije do onih, ki nameravajo ustanoviti Orjuno, ki je z Slov. Bistrice in vsega obžalovanja vrednim napadom v vlaku na postaji Poljčane vse potnike spravila v nemir, o tem ni niti dvoma! Gospodje, tudi verjemite, da nismo za par krajcarjev in bomo narodno splošno prosvetno delo vršili preko in brez vas! Garantiramo vam pa že naprej, da bo vsak poskus nastopa kake Orjune polom v začetku in to brez parda! — Gospodje! Pridigujete boj proti alkoholizmu! Bravo! Toda ne dajte, da si sami topite maslo na glavi! Spomnite se na igro v Slov. Bistrici, na prizore v popolni pijanosti in celo na neke vrste uzmanje, spomnite se na večere, ko so člani in nečlane, udeležence vaših prireditev metali gostilničarji ven na cesto? Hočete, da se berejo celi vaši romani?! — O gasilnem društvu, o naših mozej, o naših prireditvah, gospodje, raje molčite. Mi bomo delali, mi bomo kulturno-slovensko vzgajali, preganjali pa bomo že sami one, ki v imenu obmejne narodnosti vpijejo ponoči «Evviva Savoiala», ki o zmernosti nimajo pojma, ki s pomočjo kake Orjune hočejo si slave «der Helden des Tages». Bodite prepričani, da to klasje ne bo zorelo in da boste v vsakem slučaju naš dobili vedno pripravljene. Fantje, če vas je kaj, dobro, naša korajža velja! Vaša tudi? — «Zvonarji».

Tatvine v Beltincih v Prekmurju. V Beltincih se je razpasla tatinska družba, ki ogroža s svojim delovanjem celo vas z okolico. Kljub neumornemu delovanju domačih orožnikov se tatov še ni posrečilo izslediti, pa se vidi, da gotovi domači ljudje tatove podpirajo ter jih nočejo izdati. Tako se pa množe skrajno predrzne tatvine od dne do dne. V noči od sobote na nedeljo so okradli občinskega gerenta g. Stefana Baležič. Oropali so blagajno društva Cej, iz katere so odnesli 1800 kron, gerentu so pa odnesli dve vreči moke, precej masti in otrobov. Kako predrzni so bili tatovi, dokazuje to, da so prespali moko, ki je bila v slabih vrečah, v nove, ki so jih poiskali v gerentovi shrambi. Blagajno so drugo jutro našli razbito na gerentov dvorišču. Od gerenta so tatovi šli k sosedu, p. d. Nemcu, kjer so pokradli obleko in pečivo, katerega je gospodinja napekla za drugi dan, ko je bilo pri fari proščenje.

Kaj takega je zmožno samo naše vojno ministrstvo. Naši fantje vojaki so pred dobrim mesecem prosili vojaško oblast za dopust ob času mlačeve. Njihove prošnje so seveda romale v Beograd in pred nami leži taka zavrnjena prošnja za nekega fanta-vojaka iz St. Janža na Dravskem polju. Beograjski referent je prošnjo zavrnil s pripombo «nema državnog grba.» Na prošnji je namerič občinska štampiljka «Občinski urad St. Janž na Dravske mpolju», a seveda na sredini ni dvoglavega državnega grba. Ravno radi te dalekocepnosti je bila prošnja odbita. Radovedni smo, koliko je pri nas občin, ki imajo na sredini štampiljke odrešilnega dvoglavega orla in te štampiljke so torej po mnenju beograjske vojaške gospode neveljavne. Človek res ne ve, ako vidi sekature kot je zgoraj omenjena, ali bi se smejal, ali klel ta nesrečni centralistični birokratizem.

Vladno postopanje proti policijskim stražam je takole orisal poslanec Pušenjak v svojem govoru o taksah kot dokaz zapostavljanja Slovenije: Kako malo smisla ima naša vlada za naše potrebe, dokazuje postopanje proti policijskim stražam in proti policijskim organom v prečanskih mestih. Policijski organi na primer v Ljubljani so že 6 krat vložili prošnjo za zboljšanje svojega materialnega položaja. Gospod minister notranjih zadev sam je že predložil prošnjo, naj se vendar da tem organom sredstva, da bodo mogli živeti. Do sedaj se v tem oziru še ni prav nič zgodilo. Ob priliki, ko smo v finančnem odboru dovolili povečanje draginskih doklad za žandarje, je gospod minister notranjih zadev obljubil, da se izenačijo, oziroma povišajo tudi dohodki policijskih straž. Dobili smo pred kratkem v finančnem odboru predlog, da se povišajo prejemki policijske straže v Zagrebu, toda na policijske straže v drugih mestih se je popolnoma pozabilo. A ne samo to. Policijska straža in policijski agenti v Ljubljani ne dobe niti tega, kar jim po zakonu gre. Za nadure in opravljanje nočne službe imajo policijski strazniki v Ljubljani dobiti 325.000 D. Vse naše zahteve, da se ta znesek iz plača, so ostale brez uspeha. Če se obrnemo na gospoda finančnega ministra in zahtevamo, da se ta znesek izplača, pravi, da ni njegova krivda, da se ta znesek ni izplačal, in nas odpravlja s stereotipno frazo: administrativne težkoče. Mislim, da tu ni prav nobenih administrativnih težkoč, ker je tako policijsko ravnanje v Ljubljani kakor tudi ministrstvo notranjih zadev predložilo račune in točno označilo vse, kar zahtevajo policijski organi v Ljubljani.

Umetniška šola «Probuda» na tehnični srednji šoli v Ljubljani. Pouk na umetniški šoli se prične dne 25. t. m., vsaki dan popoldne in zvečer. Par dni poprej se pa otvori šolska razstava, vsebujoča dela slušateljev prejšnjega šolskega leta. Med časom razstave in takoj od 20. oktobra dalje bo pa vpisovanje in sprejemanje dam in gospodov s primerno šolsko izobrazbo na tehnični srednji šoli (prejšnja obrtna), prtilično desno. Sluša teljem je treba plačati primerno ukovino (honorar) mesečno naprej in pa v pisnino, katera višina se bo pravčasno določila ter bo razvidna na šolski deski in pa pri vodstvu šole. Znižanje honorarja ali pa celo brezplačno je izključeno toliko časa, dokler prosilec ne pokaže sposobnost in pridnost na šoli, obenem pa tudi dokaz o nezmožnosti plačevanja. Šola bo obsegala vse predpogoje akademične izobrazbe ter zabeležuje letos že četrto leto svojega obstoja. Učiteljski zbor sestoji iz najboljših strokovnjakov, umetnikov in znanstvenikov. Poučevalo se bo: risanje in slikanje portreta, akta, draperije in kompozicije, dalje narodno ornamentiko in grafiko. Predavanja: anatomija, perspektiva, arhitektonsko oblikoslovje, umetna zgodovina, razvoj naše ljudske umetnosti, barvna kemija in barvoznanstvo. Pozneje se bodo otvorili še drugi prepotrebni tečajji iz umetniških panog kot so: nadaljni kulturni razvoj Slovincem, n. pr. fresko in drugi. — Voditelj šole in šef šolskega odseka: Franjo Sterlé, akad. slikar.

Protežiranje Beograda se pri nas vedno bolj opaža. Vlada hoče, da združi v Beogradu vse močote institucije in zavode, da bi lahko napravila Beograd za gospodarski in kulturni center države. Pri tem počenja razne nesmiselnosti, kar se posebno vidi pri beograjski univerzi. Na beograjski univerzi je ustanovljena gozdarska fakulteta, na kateri pa ne poučuje nobeden profesor, ki bi imel kvalifikacijo. Fakulteto obiskuje samo 28 dijakov, med temi 20 Rusov. Profesorjev pa je sedaj čez 20, tako, da pride na vsakega dijaka po en profesor. Rednega pouka ni, ker je večina dijakov zaposlena v raznih službah, pa se indeksirajo tako testirajo. Istotako je s poljedelsko fakulteto. Poljedelstvo študira 17 Rusov in 13 Srbov. Pa Beograd ima še večje kuriozitet. Tako na primer se dogodi, da se v Beogradu osnuje kaka nova šola, postavijo se profesorji z dobro plačo, potem pa traja dve leti, dokler se najde ali pa zgradi potrebno poslopje za to šolo. Profesorji pa ves ta čas prejema plačo, ne da bi kaj delali. Med tem pa, ko se v

Beogradu na ta način razsipuje denar, morajo druge univerze svoje fakultete zapirati, ter se na vse načine omejevati, da lahko shajajo z mizerno svoto, katero jim država nakloni za vzdrževanje. Kam tako gospodarstvo vodi, se bo videlo v kratkem času; Beograd ne bo vključ vsemu protežiranju mogel postati to, kar sedanji vlastodržci nameravajo, v prečanskih krajih in v provinciji Srbije bodo pa propadli ti kulturni in dobrodelni zavodi, ki še danes životarijo.

Posledica dobrovoljske kolonizacije. Radikalni poslanci iz Vojvodine bodo zahtevali od ministra za agrarno reformo, da se vsem pravim dobrovoljcem podeli zemlja, katero jim je obljubila srbska vlada na Krfu l. 1917. Svojo zahtevo opirajo na to, da večina teh, ki so bili do sedaj kolonizirani v Vojvodini, sploh niso bili nikdar dobrovoljci, ampak so se pozneje spretno vrnili v vrste dobrovoljcev ter po raznih protekcijah dobili zemljo.

Komisija za proceno okupacijske škode bo začela s svojim poslovanjem na ozemlju Slovenije 15. oktobra in sicer v Logatcu. Ista komisija bo potem prešla na laški teritorij, kjer bo likvidirala okupacijske škode, ki so jih utrpeli naši državljani. Pozivajo se vsi, ki so škodo, povzročeno na laškem ozemlju, prijavili direktno italijanskim oblastem, da do 15. novembra t. l. obnovijo prijavo ministrstvu socialne politike potom oddelka za socialno politiko v Ljubljani. V prijavi morajo navesti kraj, kjer je škoda nastala, kakovost škode, okolnosti, ki so jo povzročile in po možnosti točen datum prijave italijanskim oblastem. Delegat v komisiji za proceno okupacijske škode.

Strašna smrt. V Osijeku se je zgodil dne 5. t. m. strašen slučaj smrti v plamenu. Žena lesnega trgovca Ivka Singer je snažila sobe s svojo služkinjo s pomočjo neke mase, v kateri je bil tudi bencin. Ker se je ta masa strdila, jo je stresla v umivalno skledo in nato je hotela skledo ogreti na plinovem plamenu. Pri tej priliki se je masa vnela in Singerjeva, mesto da bi bila spustila gorčo skledo na tla, je tekla ven, plamen se je oprjel njene obleke in mahoma je bila vsa v ognju. Dekla je priskočila na pomoč in začela trgati iz nje gorečo obleko, a bilo je že prepozno. Nesrečna žena je dobila toliko opeklin, da je niti zdravniki niso mogli otežiti strašne smrti radi opeklin.

Udruženje vojnih invalidov, podružnica Maribor priredi dne 21. oktobra t. l. — za Sv. Martin in okolice — vinsko trgave z godbo, v gostilniških prostorih gospoda Berlinger Jožefa, v Vešici št. 13, z vsemi, k stvare spadajočimi zabavami. Začetek ob 11. uri popoldne. Za prvovrstno kuhinjo in pijače je preskrbljeno. K prav obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Udruženje vojnih invalidov, podružnica Maribor priredi šod pri Zgor. Sv. Kungoti pri Mariboru, dne 21. oktobra 1923 v gostilniških prostorih gosp. Vaupatiča ob 3. uri popoldne. Vsi organizirani člani se pozivajo, da se shoda polnoštevilno udeležijo, ker se bodo določili nekateri novi poverjeniki (zaupniki) in je torej šod važnega pomena. Udruženje vojnih invalidov, podružnica Maribor.

Katoliški misijoni. To je naslov lista, ki je začel izhajati kot mesečnik v Ljubljani (uredništvo in uprava Tabor 12.) Izdaja ga Misijonišče pri Domžalah. List stane letno 10 D. To je prvi slovenski splošni misijonski list, ki nas bo seznanjal o vseh misijonskih katoliških cerkve po sodelovanju odličnih misijonskih delavcev doma in zunaj. Toplo ga priporočamo v naročilo, da lahko ostane in se še izpopolni na višini svoje prve številke.

Gospodinjski koledar. Kakor navadno, izda Jugoslovenska Matica tudi za leto 1924 «Gospodinjski koledar». Razen bogate strokovne vsebine bo vseboval koledar tudi obširen inseratni oddelek. Trgovcem, gostilničarjem, kavarnam, gospodarskim podjetjem, denarnim zavodom itd. je dana lepa prilika, da raznesejo potoma oglasov v «Gospodinjskem koledarju», ki je tudi v Mariboru zelo razširjen, svoje ime širom slovenske domovine, med slovenske gospodinje ter obenem pokažejo svojo narodno zavednost. Še v tem tednu bo začela nabirati podružnica Jugoslovenske Matice v Mariboru inšerate za «Gospodinjski koledar» leta 1924 in upamo, da se bodo naše zavedne tvrdke polnoštevilno odzvale, posebno pa še, ko bodo imele poleg materialne koristi za vest, da s tem podpirajo Jugoslovensko Matico. — Podr. Jugoslovenske Matice v Mariboru.

Iz Celja.

Proslava 40letnice Zadrzne zveze v Celju. Dne 6. in 7. oktobra so se vršila v Celju razna zadrzna zborovanja ob priliki 40letnice obstoja ondotne Zadrzne zveze. Vršila se je seja upravnega odbora in glavna skupščina Glavnega zadrzne saveza v Beogradu kongres jugoslovenske zadrzneštva in proslava 40letnice najstarejše slovenske zadrzne zveze. Prireditvi so se udeležili mnogoštevilni odlični zastopniki zunanjih zadrznih organizacij, kakor zastopnik francoskega konsumnega zadrzneštva dr. Fauquet iz Zeneve zastopnik bavarskega zadrzneštva Löweneck, zastopnik češkega zadrzneštva dr. Hulko iz Prage ter avstrijski zastopnik Pohl iz Gradca. Izmed domačih odličnih gostov omenimo: zastopnika finančnega ministra dr. Stokoviča, šefa kmet. oddelka pokrajinske uprave Ivan Sanein, zastopnika Kmet. družbe prof. Evgena Jarca in še mnogo drugih gostov. Za celjsko mestno občino je udeležil prireditve župan dr. Hrašovec. — Upravni odbor Glavnega zadrzne saveza je imel svoja posvetovanja v petek in soboto popoldne. Razmotrivala so razna aktualna vprašanja, tičočna se jugoslovenskega zadrzneštva. Zastopniki prečanskih zvez so se pri

ževali, da je vlada dovolila srbskim zadrugam mnoge ugodnosti, dočim prečanske povsod zapostavlja. Nadalje se je kritizirala slaba gospodarska politika vlade, ki protežira samo banke ter z davki in taksami uničuje gospodarstvo. — Drugi dan se je ob 10. uri predpoldne pričel kongres, ki ga je vodil dr. Korošec. Zborovanje so pozdravili načelnik poljedelskega ministrstva g. dr. Stojkovič, tajnik dr. Hulka iz Prage, župan dr. Hrašovec in francoski zastopnik dr. Fauquet. Nato so sledili zanimivi referati iz kroga združnih strokovnjakov. Poročali so: dr. Basaj o tipih slovenskega združništva, Miloš Štibler o združnem zakonu, dr. Cicak iz Zagreba o združnem zavarovanju, dr. Kojič iz Beograda o zdravstvenih zadrugah in tajnik Glavnega združnega saveza dr. Prohaska o davčni reformi. — Opoldne se je vršil skupni obed, na katerem je pozdravil zbrane goste predsednik celjske zveze dr. Božič. Odgovoril mu je dr. Korošec v imenu Glavnega združnega saveza. Govoril je še delegat Avramovič, ki se je v svojem govoru spominjal zaslug pokojnega Kreka in Mihaela Vošnjaka. — Popoldne se je nadaljevala seja Glavnega združnega saveza, nato pa se je vršil pod predsedstvom dr. Korošca občni zbor, na katerem so bile sprejete razne važne resolucije. V eksekutivni odbor so bili izvoljeni: dr. Korošec, Vlado Pušenjak, dr. Poljak, Galjer, Avramovič in dr. Nikolič. — V nedeljo, dne 7. oktobra, se je svečano proslavila 40letnica obstoja Zadrugne zveze v Celju. Slavnost se je vršila v dvorani mestne hranilnice, ki je bila nabito polna občinstva. Zborovalce je pozdravil dr. Božič, nakar je čestital v imenu Glavnega združnega saveza dr. Korošec. Svoje čestitke so izrazili še drugi odlični naši in inozemski gostje. Potem je ravnatelj celjske Zadrugne zveze, g. Janko Lesničar, v jedrnatem govoru orisal zgodovino celjske Zadrugne zveze. — Vse te prireditve so brez dvoma mnogo doprinele k medsebojnemu zblizanju med jugoslovanskim združništvom in bodo gotovo kolikor toliko pripomogle, da se uvrsti pozicija zadrugne organizacije.

Okrožna pevska prireditev v Celju, v nedeljo, dne 7. t. m., se je nad vse pričakovano sijajno obnesla. Posamezni zbori so nas naravnost presenetili s svojim krasnim petjem. Višek koncerta pa je bil skupni nastop vseh zborov pod spretnim vodstvom okrožnega pevovodje g. Mihelčiča. Koncert je med drugimi odličnimi gosti posetil tudi zvezni predsednik č. g. kanonik dr. Kimovec iz Ljubljane ter skladatelj domačin dr. Schwab, kateremu je občinstvo prirejalo burne ovacije, ko je celjski zbor zapel njegovo »Zlato kangljico«, ki sta jo mojstrsko spremljali na glasovirju in harmoniju č. sestri Vida in Ljubomira, vsem vrlim pevceem ključemo: Hvala za prekrasni užitek, naprej po začrtani poti!

Na občnem zboru celjskega pevskega okrožja dne 7. t. m. je bil izvoljen sledeči odbor: Anton Lasbacher, predsednik; Alojzij Mihelčič, okrožni pevovodja; Franc Jerič, tajnik; Ivan Močan, blagajnik. Odborniki pa so vsi predsedniki posameznih odsekov. Okrožje šteje 10 odsekov. V teku leta se bo to število še pomnožilo, ker vlada v Savinjski dolini vedno večje zanimanje in veselje za pevske organizacije. Kateri pevski zbor želi pristopiti, naj pošlje svojo prijavo okrožnemu tajniku g. Fr. Jeriču, Ljudska posojilnica, Celje, hotel »Beli vol«. Naj ne bo nobenega zhora, ki ne bi bil organiziran v okrožju. Šibkejši pevski zbori naj skušajo število svojih članov kolikor mogoče zvišati. Vsak zbor pa naj ima poseben odsek za naraščajo.

Orlovska akademija v Mariboru.

Točno obnapovedani uri se je začela akademija. — Predno govorim o njej kot taki, je treba ugotoviti nekaj. — Nastopali so sami člani in članice mariborskega odseka (razen mednarodne tekmovalne vrste). — Pri mariborskem odseku se pa člani, vsaj telovadni, zelo menjavajo. Pri nobeni prosti vaji ni nastopil kak član katerega dijaških odsekov ali krožkov. Člani mariborskega odseka so pa bili tudi zaposleni s predpripravami, ki so jih ovirale, tehnično popolnoma se izvežbati. Zaradi tega so tudi razumljive nekatere manjše, malenkostne napake.

V celoti je akademija uspela izborna. Gotovo ni nobeden navzočih pričakoval takega uspeha, še prireditelji sami ne.

Akademijo je otvorila godba z orlovsko himno in slavnostno fanfaro za II. slovenski orlovski tabor v Brnu leta 1922. Takoj za tem je nastopilo osem članov s simboličnimi odsekovnimi prostimi vajami, ki jih je sestavil vadiateljski zbor odseka po nalašč za to zložen in komponirani pesmi br. Štabeja. Izvajanja je spremljal pevski zbor. Zeleti bi bilo, da se pevski zbor zaveda svoje dolžnosti v večji meri in nastopi umetniško. — Sledila je simbolizirana vaja »Jesensko rajanje«, ki so jo Orličice izvajale zelo ljubko in precej enakomerno. Vaja je v bistvu precej komplicirana in treba je dolgotrajne vaje, posebno za otroke, da se je priučijo. — Z vso preciznostjo, eleganco in točnostjo je na to nastopila mednarodna tekmovalna vrsta OP iz Ljubljane s pariškimi prostimi vajami. Izvajala je na mestih zelo težke gibe z vso eksaktnostjo, ki jo moremo pričakovati le od najboljših izvežbanega telovadca. — Simbolično-ritmične vaje članic. Tri dobe češke zemlje so bile ena najlepših točk cele akademije sploh. Že melodija, po katerih so se vaje izvajale, je sama na sebi lepa. Če se temu pridruži še to, da so telovadkinje nastopile z vso potrebno resnostjo in razumevanjem stvari, moramo reči, da so vaje napravile najlepši utis. Izvajanje samo je bilo, razen nekaterih malenkosti, ki pa so na vsezadnje razumljive, dobro. Na kritje in ravnanje bi bilo treba še bolj paziti! — Nekaj popolno novega je bila sledeča deklamacija »Pesem makabejskih bratov«. —

Člani v belih oblekah so deklamirali ali v zboru ali posamič pesem, ki je že tehnično za deklamacijo zelo težka, z ubranostjo in dobro mimiko. Vsebinsko je izražala deklamacija vsebino gesla za akademijo: Velja, da smo kladivo v rokah Bogal V tem smislu se mora smatrati ta točka kot višek akademije.

Ena najbolj ljubkih točk celega sporeda so bili »konjički«, otroški rajalni motivi, ki so jih izvajale gojenke. Občinstvo jih je tudi sprejelo z zadovoljstvom, kar je značilo dolgotrajno ploskanje z zahtevo za ponovitev. Sledeča točka, boks-vaje članov niso napravile taistega utisa, ki bi ga lahko, če bi nastopilo več, vsaj 6 ali 8 telovadcev. Izvajanje samo je bilo, kar se tiče preciznosti in elegance posameznih gibov nekaj pomanjkljivo, posebno pri kontra-boksu, čemur je kriva gotovo premala pazljivost. Posebno preže so se pri večini nastopajočih spremenile dostikrat v izpade. Slavnostni govor predsednika Jugoslovanske Orlovske Zveze br. dr. Meglerja je zaključil prvi del akademije. Br. dr. Mergler je povdarjal v svojem govoru pred vsem to, da se Orla ni treba več skrivati in se tudi ne bo skrivati. Svobodno in z junaštvom je stopil na plan in javno bo začel širiti ideje katoliške cerkve, javno je začel delovati za blagor države Jugoslavije in slovenske domovine. Njegovim jedrnatim besedam je sledilo že med izgovorom večkrat navdušeno ploskanje.

V prvi točki drugega dela akademije so nastopili člani mariborskega odseka s po dvema vajama na bradlji. Sami mladi telovadci so bili to, menda še nobeden 20 let star in vendar so pokazali, da premorejo že precej. Telovadec na orodju postane človek šele z dolgotrajno vežbo po letih. V prvi obvezni vaji so izvajali gibe točno in nekateri z lepo eleganco. V drugi poljubni vaji je bilo več posrečenih težkih in koketnih ročnih stoj in drugih težjih gibov. Tudi nekateri odskoki so bili nenavadni in precej posrečeni. —

Proste vaje z venčki gojenk so bile same na sebi lepe. Motilo je gledalce gotovo to, da ni bilo kritja. Formacije oziroma razstop bi moral biti bolj enoten ali trije tristopi ali kakorsibodi. Radi te ponesrečene formacije tudi vaje niso napravile tistega utisa, ki bi ga sicer lahko. Pri celi vaji se je opazilo pomanjkanje natančne pazljivosti pri vežbanju. V splošnem je bila pa tudi ta točka lepa. — Vaje z batoni je izvajala tekmovalna vrsta precizno in skladno. — Proste vaje naraščajnic in naraščajnikov so učinkovale precej dobro. — Seveda je večak lahko tu pa tam našel pomanjkljivosti, ki pa v celoti niso preveč motile. Pri obeh skupinah pa smo videli komaj šoli odrasle otroke nastopiti s korajžo in izvajati vaje dobro. — Sledeča točka je bila gotovo najbolj hvaležna. Mednarodna tekmovalna vrsta je nastopila z vajami na drogu. Popisovati te vaje bi bilo pre dolgo. Omejiti se moramo le na najkrajše. Tekmovalna vrsta je pokazala, da zamore marsikaj, česar dosedaj mnogi niso verjeli. Omeniti moramo predvsem krasne veletote z raznimi prepriji in obrati naprej in nazaj. Naravnost vratolomni pa so bili odskoki: salto z veletote naprej, skok zlekajeno čez drog iz veletote nazaj (br. Hvalel) itd. Človeku je zastajala sapa ob pogledu na te vratolomnosti, in vendar so jih telovadci izvajali večinoma z lahkoto in potrebno eleganco.

Akademijo je zaključila skupina ob deklamaciji orlovske budnice. Skupina bi bila po našem mnenju mnogo bolj učinkovala, če bi nastopilo več telovadcev in krojev. Za silne besede deklamirane pesmi pa je bila skupina premajhna. Ob koncu je godba zaigrala narodne himne.

Telovadni odsek Orel Maribor je s svojim praznovanjem 15 letnice in blagoslovitve prapora, posebno pa s to akademijo stopil na plan. Pokazal je, da je sam v sebi dovolj močen, da si je v 15 letih svojega obstoja pridobil notranjo sposobnost in disciplino, da nastopi javno, pokazal je, da si je pridobil pravico, da se ga upošteva kot kulturno-vzgojno in kulturnoobojno organizacijo. Njegovi nasprotniki ga bodo morali upoštevati, ga bodo morali ceniti in to pred vsem radi njegovega tihega, notranjega smotrenega dela. Kr—

Iz Maribora.

Veliki shod SLS v Mariboru. Iz vrst pristašev SLS za mesto Maribor se je opetovano izrazil želja, da naj stranka skliče javen politični shod. Isti se je določil za ponedeljek, dne 8. t. m., v Gambrinovi dvorani. Še pred določeno uro so zborovalci zasedli prostore v glavni dvorani, kakor tudi vse stranske prostore. Udeležba je bila v resnici nepričakovano velika. Posebno številno so bili zastopani železničarji, državni nastavljenici in obrtniki. Tudi nasprotna stranke so poslale svoje izvestitelje. Demokrati so pred shodom razglašali, da bo shod razbit, očitno z namenom, da bi ljudi odvrnili od shoda. A žalostno so naročeni razgrajči povesili svoje glave, ko so zagledali mogočni tabor samih krepkih mož in fantov, pristašev SLS. — Shod je z iskrenim pozdravom na stotere zborovalce otvoril in nadalje vodil načelnik mestne organizacije dr. Leskovar. Poslanec Franjo Žebot, od zborovalcev burno in navdušeno pozdravljen, je v enournem govoru tolmačil sedanjosti politični in gospodarski položaj. Ko je naslikal zborovalcem v jasni luči borbo poslancev Jugoslov. kluba proti velesrbskemu beograjskemu režimu, so zborovalci sledili besedam govornika z velikim odobravanjem. Prav posebno ostro je nastopil poslanec proti odstavljanju in zapostavljanju slovenskih in hrvatskih državnih nastavljenecv in oficirjev. Celi zbor je kakor en mož ogorčen protestiral proti nastavljanju Srbov na višja mesta v Sloveniji. Slovenec naj ima prvi boljši kruh v Sloveniji. Poslanec je obrazložil sprejete in predložene zakonske načrte. Glede avtonomije Slovenije je povdarjal,

da so sedaj celo demokratiški uradniki, obrtniki in trgovci sprevideli, da je za celi slovenski narod edina rešitev finančna in administrativna ločitev od Beograda, ter avtonomistična ureditev države. Ko je govornik vprašal zborovalce, ali naj poslanci vstrajajo v borbi za te visoke cilje, so vsi zborovci odločno odgovorili: »Le vstrajajte do konca, ljudstvo je z vami!« — Zbor je izrekel poslancem Jugoslov. kluba popolno zaupanje ter je izrazil željo, naj pride dr. Korošec prav kmalu govorit v Maribor. — Nato so se oglasili k besedi železničarji Medvešek, Lajh, Veronek in Verlič, ki so izrazili v imenu železničarjev parlamentarni delegaciji SLS zahvalo za njen nastop v prid železničarjev. S posebno navdušenostjo in iskrenostjo je zbor sledil besedam preproste ga delavca Antona Polše. Mož je iz svoje bogate izkušnje prepričevalno dokazoval, da je socialdemokratska stranka in nje voditelj (Kristan, Slanovec, Nachtigall, op. por.) največ kriva sedanjega obupnega položaja delavstva. 45 let sem bil pri tej stranki, a sedaj odkrito izpovedujem, da je za vsakega poštenega delavca, kakor tudi državnega nastavljenca edino mesto v SLS. Ona nikdar ne prodaja svojih semišljenikov in o nobenem voditelju SLS se ne more trditi kaj takega, kar danes vemo o Kristanih, Slanovcih, Korenih in Nachtigallih. Z ozirom na nesrečno centralistično ustavo, ki so nam jo prinesle volitve leta 1920, pa je rekel: »Če bi jaz bil Pašič, bi vas še hujše tepel. Kajti tisti, ki ste leta 1920 glasovali za demokrate, socialdemokrate in enake protiautonomistične stranke, ste glasovali za centralizem in s tem dali Pašiču v roke bič in bikovko, ki vas tepe. Mi pa ostanemo zvesti pristaši SLS in ostanemo tudi za naprej njeni širitelji.« Govor sivolasega delavskega zaupnika je zbudil v celi dvorani burno odobravanje. — Glavni tajnik SLS g. M. Krajnc je nato govoril o drugi točki dnevnega reda, o volitvi zaupnikov na strankni zbor v Ljubljani za triletno dobo. Mariborska organizacija voli z ozirom na število članov njenih pristašev (1550) 31 delegatov. Polovica od teh pripade delavsko-železničarski skupini, ostali so iz vrst obrtnikov, drž. nastavljenecv in drugih. — Predsednik dr. Leskovar je zborovanje, ki je bilo res sijajno, zaključil s klicem: Živela SLS, živela avtonomistična Slovenija in njeni borci! — To zborovanje je pokazalo, da se nobena stranka v Mariboru danes ne more ponášati s tako muogobrojno in veličastno obiskanimi shodi, kakor naša SLS, dasiravno ne vabimo z nobenimi kričnimi plakati.

Afera dr. Lajnsič—dr. Pfeifer. Ko je okrajni glavar dr. Lajnsič dne 15. sept. odšel na odih v inozemstvo, se ga je premestilo kar čez noč brez navedbe vzrokov v Ljubljano. Šele dne 23. sept. je dobil obvestilo o tej premestitvi na Dunaj. Obenem je tudi zvedel, da je sedajni vodja okrajnega glavarstva dr. Pfeifer razširil o njem po Mariboru in okolici vesti, da se je ta premestitev zgodila radi poverb pri prehranilnem uradu okrajnega glavarstva in da pride dr. Lajnsič radi tega v disciplinarno preiskavo. Dr. Pfeifer, dr. Krševan, policijski detektivi in drugi so o tej zadevi zaslišali dolgo vrsto ljudi, a ko je dr. Lajnsič dne 24. sept. zahteval javno pojasnila, je dobil odgovor, da se proti njemu nič ne vrši. Mi o tej zadevi do danes namenoma nismo ničesar pisali in tudi ne bomo več, dokler ne bo govorilo sodišče, kajti dr. Lajnsič je vložil tožbo zoper dr. Pfeifera in druge razširjevalce govorice o poverbah dr. Lajnsiča in bodo torej ti gospodje imeli priliko, da dokažejo svoje trditve pri sodnji. Natančno pa bomo poročali o poteku sodnijske obravnave, da naše ljudstvo izve popolno resnico, četudi temu ali onemu ne bo ljuba.

Trgovskim akademikom na znanje. Češkoslovaško-jugoslovansko udruženje v Pragi se je obrnilo na Zvezo trgovskih gremijev v Ljubljani s predlogom, da bi se zamenjavali trgovski akademiki, ki imajo na tem interes, na ta način, da bi naši akademiki stopali v velika češkoslovaška trgovska podjetja kot enoletni praktikan-ti in obratno, da bi se bolje spoznavale medsebojne gospodarske prilike itd. Vsi oni gg. trgovski akademiki in event. tudi absolventi državne trgovske šole se opozarjajo na ta poziv, ki jim je v pisarni trgovskega gremija na vpogled, kjer lahko tudi oddajo svoje prijave.

Tombola Udruženja vojnih invalidov v Mariboru se vrši dne 14. oktobra na Glavnem trgu ob 2. uri popoldne, ne 7. oktobra kakor je bilo prvotno poročano. Vsi p. n. pridobitni sloji se naprošajo, da pomagajo vsak po svoji možnosti z različnimi dobitki itd., ker se gre vendar za vojne žrtve, ki so zgubile v svetovni vojni svoje ude, zdravje, existenco ter sploh svojo blagostanje, ki so ga preje imele. Udruženje vojnih invalidov, podružnica Maribor.

Prihodnja seja odbora Zdravniškega društva se vrši v petek, dne 12. oktobra t. l. v kolodvorski restavraciji v Mariboru.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy. Prevedel Paulus.

In vse to iz golega veselja do športa in do vragolij —! Reševal je može, žene in otroke izpred nosu besnih revolucionarjev zgolj za zabavo —. Bogati, življenja in zdravja kipeči človek je hotel imeti posej, je hotel imeti cilj v življenju — in zabaval se je, — on in mladi ljudje, ki so bili včlanjeni v »ligi«, — zabavali so se s tem, da so tvegali življenje za žrtve francoske revolucije —.

Morebiti da bi ji bil razodel svojo skrivnost po petih letih. Pa prišla mu je na ušesa tista nesrečna zgodba o

markiju St. Cyr in izgubil je zaupanje vanjo, ničesar ji ni povedal, bal se je, da ga ne bi kedaj izdala — In varal je njo, kakor je varal vse druge, in sto in sto ljudi mu je dolgovalo življenje in srečo —

Krčinka dremavega, brezdušnega bebca je bila dobra in svojo vlogo je igral dovršeno. Ni čuda, da Chauvelinovi vohuni niso iztaknili «Dušice» — Še celo Chauvelin sam, ki je šel iskat drznega junaka v obednico lorda Grenville, še celo on je našel tam le trapastega Percyja — spečega in smrččega v kotu na divanu —

Ali pa je morebiti pretkani francoski lisjak uganil Percyjevo skrivnost —?

Strašna, grozna usoda! Margareti se je zatemnilo pred očmi. Mislila je, da je izdala brezimnega, neznanega tujca, — pa je poslala, ona, Margareta Blakeney, svojega soproga — v smrt —?

Ne ne ne in tisočkrat ne! Tako neusmiljeno kruta usoda ni mogla biti! Narava sama bi se bila uprla temu zločinu, njena roka, ki je sinoči držala usodni papir, bi se bila posušila, preden bi bila zadajala tako strašen udarec —

«Ampak — kaj ti je?» je skrbeče in vsa preplašena popraševala Suzana. Margaretin obraz je bil okamenel, smrtnobled. «Si bolna, Marjetica? Kaj ti je?»

«Nič nič, dete!» je šepetala kakor v sanjah. «Čakaj — trenutek —! Daj mi misliti — misliti —. Rekla si, da je «Dušica», da je odpotoval danes?»

«Marjetica — za božjo voljo, kaj se je zgodilo?»

«Nič, dete — povem ti, nič ni —. Pusti me samo za trenutek in — ljuba moja — ne zameri — morebiti danes ne bodeva mogli biti več dolgo skupaj —. Morebiti bom morala odpotovati —. Ne boš zamerila —!»

«Da, — vem — slutim, nekaj se je zgodilo, tako si vsa prepadla —. Razumem, da hočeš biti sama. Ne bom te motila. Nikar ne misli name —! Moja spremljevalka še ni odšla, vrnili se bova v London!»

Prisrčno je objela Margareto. Njena otroška duša je bolj slutila ko razumela, da je prijateljico zadela nesreča, in v svoji dekliško nežni rahločutnosti ni silila v njeno skrivnost, koj je bila pripravljena, da se odstrani.

Zopet in iznova je poljubila Margareto in vsa otožna je odšla po trati.

Margareta se ni genila, kakor kip je obstala, mislila je, — premišljevala, kaj naj stori.

Ko je Suzana stopila na teraso, je prihitel izza ogle strežaj. Nosil je zapečateno pismo.

Nehote se je obrnila Suzana za njim. Srce ji je pra-

vilo, da prinaša nove, zle novice prijateljici, in zbala se je zanjo. Pohitela je nazaj.

Strežaj se je spoštljivo ustavil pred svojo zapovednico in ji je izročil pismo.

«Kaj je to?» je vprašala Margareta.

«Pravkar je prinesel pismo brzi sel, gospa!»

Vzela je pismo, nema, brezčutna. Prsti so se ji tresli.

«Kdo ga je poslal?» je vprašala čez nekaj časa,

«Sel je povedal, gospa, da mu je zapovedano, naj pismo izroči in da bodete že sami vedeli, od koga je.»

Utrgala je ovitek. Slutila je, kaj je v njem, in brez zanimanja so zrle njene oči na papir.

V ovitku je bilo pismo Armanda Justa na gospoda Andreja Foulkes, — tisto pismo, ki so ga Chauvelinovi vohuni ugrabili Andreju v «Zadovoljnem ribiču», pismo, s katerim ji je grozil Chauvelin in izsilil iz nje — izdajstvo.

In držal je besedo. Vrnil ji je Armandovo neprevidno pismo po posebnem selu — kajti bil je «Dušica» na sledu —

Vse se je zavrtelo krog nje, zavest jo je zapuščala, omahnila je in padla bi bila, da je ni Suzana ujela v naročje.

Pa z nadčloveškim naporom se je premagala. Pri zavesti je morala ostati, misliti je morala, trezno, hladno —. Delo jo je čakalo, naglo, odločno je bilo treba nastopiti —

«Pripeljite sela sem!» je naročila. Spet je bila mirna in premišljeno je govorila. «Še ni odšel?»

«Ne, gospa!»

Strežaj je odhitel in Margareta se je obrnila k Suzani.

«In ti, dete, reci svoji spremljevalki, naj bo pripravljena na odhod. Bojim se, da te bom morala poslati domov. In — počakaj! Povej moji sobarici, naj mi poišče popotno obleko —.»

(Dalje prihodnjič).

Nova knjiga! Gladiatorji. Zgodovinski roman iz leta 70. po Kristusu. Angleški spisatelj Whyte Melville. I. in II. del. Založila Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. — Naša tiskarna je izdala **Gladiatorje** v ponatisu. S tem je jako ustregla našemu ljudstvu. Zdaj že skoraj ni več dobiti poštene pripovedne knjige, starih ni več, novih pa radi draginje nikdo več ne založi. **Gladiatorji** so krasen roman iz prvih časov krščanstva. Kdor začne te povesti enkrat brati, je ne odloži poprej, dokler je ne prečita. Cela povest obseg dva zvezka. Cena je za naše razmere zelo nizka. Prvi del stane s poštnino vred 9 D, drugi del 11 D. Dobi se v Cirilovi tiskarni, Maribor.

Somišljeniki inserirajte!

PEKI POZORI

DIAMALT

PEKI POZORI

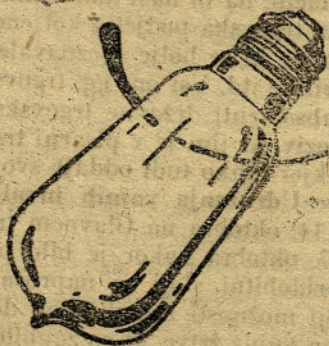
«DIAMALT» tvornice Hauser & Sobotka, Beč-Stadlau, je v predvojni kakovosti skozi 24 let najboljšo sredstvo v pekarskem obrtu. Varujte se pred drugimi potvornimi! Originalni Diamalt se dobi edino pri Glavnem zastopstvu za Jugoslavijo: Edvard Dužanec, Zagreb.

Podzastopstvo za mariborski okrog in mesto Maribor:

T. T. Matije Zieglerja nasl.

Miloš Oset, Maribor, Glavni trg.

Vertex

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10

Perje za postelje!

SINGER ŠIVALNI STROJI

Na celem svetu znani kot najboljši. Podružnice in zastopstva v vseh mestih. Centrala za državo SHS Zagreb, Maruličeva ul. 5, II. k. Filijalka: Maribor, Solska ulica šte. 2.

Novo došlo!

vseh vrst angleško in češko sukno in drugo manufakturno blago, za jesensko in zimsko sezono. Cene resnično nizke, blago iz priznane najboljših tovarn.

MASTEK & KARNIČNIK, MARIBOR, GLAVNI TRG 10

Vsak naj si ogleda zalogo in prepriča s enkratnim nakupom!

OGLAŠE
REKLAME ZA

SVE SVIJEJSKE
OGLAŠNE ORGANE

PRIŠTEDNJA

VREMENA

POSILA i NOVCA

Publicitas
d. d.

ZAGREB
GUNDULIČEVA UL. 11
TELEFON 13-07.

Dobro ohranjena stara stiskalna na prodaj. Naslov pri
upravnistvu lista. 625 2-

Pošten mladenič, zmožen slovenskega in nemškega je
zika, išče delo kot pomožni delavec ali sluga. J. Er
vež, Tezno 28. 624 3-

Kupim hišo v Aleksandrovi cesti, Slovenski ulici, Gosposk
ulici ali na Glavnem trgu ali v bližini, ki bi imel
v pritličju večje, zračne prostore takoj ali v kratkem
na razpolago. — Pismene ponudbe na upravnistvo
«Straže». 61.

Jetika

Zdravnik dr. Pečnik

zdravi bolne na pljučih vsaki
petek v St. Jurju ob juž. žel.
Citajte njegove tri knjige o
jetiki, v vseh knjigarnah. 522

Pletarje izurjene sprejme
proti dobri plači od komada
Pletarna v Strnišču, Sloveni-
ja r. z. z. o. z. Stanovanje pre-
skrbnjeno. Delo stalno.

Posteljne odeje (koltri) v
raznih barvah in kakovosti
se dobijo po zelo nizki ceni
pri Franjo Majer-ju, Mari-
bor, Glavni trg 9. 589

**Največja izbira
modnega blaga**

**za dame in gospode
srajce**

samovoznice

lobuki

čepice

nogavice

rokavce

Angleško in češko

SUKNO

za površnike

zimske suknje

plašče

SVILA

Crape de China v vseh
barvah

svila za podlago

pletano in voineno blago

Jumperi

svilene bluze

vedno najnovejše in
najboljše blago pri

J. Karničnik

Maribor,

Gosposka ulica 15.